

Årsberetning fagaksen 2020

Rapportering på arbeidsprogrammet 12.9.19-21.04.21

INNHold

1. Fagstyrets arbeid	4
1.1. Innledning	4
1.2. Arbeidet med Covid-19	5
1.3. Faglandsrådsmøtet 2020	6
2. Arbeidsprogram for perioden 12. september 2019 til 21. april 2021	8
A) BYGGE ARENAER FOR EKSTERNT SAMARBEID OG KLINIKERINVOLVERING	8
1. Innledning	8
2. Dialog med helsemyndighetene	8
3. Avtaler med eksterne aktører	9
4. Fagstyret har vært representert i følgende utvalg:	9
5. Synliggjøring i media	10
6. Involvering i faglige retningslinjer og veiledere	10
B) STYRKE FAGAKSENS ORGANISATORISKE ARBEID	10
1. Profesjonalisering og styrking av fagaksen	10
2. Oppfølging av henvendelser fra de FMF	11
3. Fagstyret mottar også henvendelser fra andre om samarbeid og deltakelse.	12
C) FØLGE OPP NY SPESIALISTUTDANNING	12
1. Godkjenninger og oppnevninger	12
2. Forum for læringsmål i spesialistutdanningen.	13
D) FAGETS Plass I LEDELSE	13
E) E-HELSE	13
1. Innledning	13
2. Helseinnovasjon	13
VEDLEGG	14
1. Høringer med sluttbehandling i fagstyret	14
2. Valg	15

Årsberetning for fagaksen 2020

Forord ved Fagstyrets leder

I 2020 har Covid-19 pandemien preget mye av fagaksens arbeid. Faglandsrådsmøtet ble gjennomført digitalt, og de fleste fagstyremøtene har vært digitale. Digitale møter sparer reisetid og kostnader, men det er noe med dynamikken i diskusjonene som endres. Vi ser frem til at det igjen blir mulig å møtes fysisk.

Ett av formålene med styrking av fagaksen var å tydeliggjøre fagets plass internt i Legeforeningen og eksternt mot myndighetsorganer og samfunnet for øvrig. Året 2020 har vist at vi tar steg i riktig retning.

Fagstyret er, som øvrige organer i Legeforeningen, underlagt landsstyret og sentralstyret. Vi har fått delegert enkelte oppgaver fra sentralstyret, som det å oppnevne medlemmer til spesialitetskomitéene og avgi hørings-svar i fagsaker. Videre har fagstyret fremmet fag- og utdanningsaker av ulik karakter, har arbeidet for og med de fagmedisinske foreningene og har hatt ansvaret for å følge opp arbeidsprogrammet som ble vedtatt på faglandsrådsmøtet 2019.

Fagstyret har levert på de fleste områdene i arbeidsprogrammet for 2019-2021.

I 2020 har vi hatt tett kontakt med helsemyndighetene for å synliggjøre viktigheten av faglig kompetanse. Vi har også vært opptatt av å etablere god kontakt med de fagmedisinske foreningene for å sikre blant annet ivaretagelse av fag- og utdanningsaker.

Det er lagt ned et stort arbeid for å øke den organisatoriske profesjonaliteten innenfor fagaksen. Organisatorisk profesjonalisering er viktig for å få gjennomslag for faglige fremstøt og for god samhandling. Arbeidet har resultert i en samling av dokumenter på hjemmesiden under "Tillitsvalgt" med råd og tips til nye ledere og styremedlemmer i fagmedisinske foreninger - [Styrearbeid i fagmedisinske foreninger \(legeforeningen.no\)](https://www.legeforeningen.no/styrearbeid-i-fagmedisinske-foreninger).

Jeg vil benytte anledningen til å takke alle i de fagmedisinske foreningene som gir av sin tid og kunnskap for å bringe faget vårt videre. Likeledes vil jeg takke et svært kompetent sekretariat for solid innsats gjennom året.

Årsberetningene fra 2019 og 2020 viser hvor langt fagstyret har kommet med å kvittere ut arbeidsprogrammet for perioden 12.9.2019 - 21.4.2021.

Jeg håper årets årsberetning kan vekke interesse og engasjement.

Cecilie Risøe

Fagstyrets leder

1. Fagstyrets arbeid

1.1. Innledning

Det er avholdt 11 styremøter i 2020. Protokollene fra styremøter ligger på fagstyrets hjemmeside <https://beta.legeforeningen.no/om-oss/organisasjonen/rad-og-utvalg/fagstyre-og-faglandsrad/fagstyrets-motereferater/>.

Fagstyret har også gjennomført to fellesmøter med sentralstyret for å sikre god samhandling. Saker som har vært diskutert er • Ansvars- og oppgavefordeling mellom sentralstyret og fagstyret innenfor utdanningsfeltet • Forskningsutvalget • Helseinnovasjon

Fagstyrets leder har regelmessige møter med presidenten og fagdirektør.

Det ble avholdt digitale formøter med fagdelegatene før de digitale landsstyremøtene både i juni (del I) og november 2020 (del II) for å styrke samholdet og drøfte saker som skulle opp til debatt på landsstyremøtet.

Det er det vedtatte arbeidsprogrammet for perioden 12.9.2019-21.4.21 som tydeliggjør hvilke områder fagstyret særlig skal rette oppmerksomhet mot i perioden.

Arbeidsprogrammet ble vedtatt på faglandsrådsmøtet 2019. Hovedpunktene der var:

- Bygge arenaer for eksternt samarbeid og klinikerinvolvering
- Styrke fagaksens organisatoriske arbeid
- Følge opp ny spesialistutdanning
- Fagets plass i ledelse
- E-helse

Det vises til systematisk gjennomgang av arbeidsprogrammet på sidene 8-14.

Vi vil særlig fremheve at vi har styrket det organisatoriske arbeidet blant annet gjennom etablering av egen nettside knyttet til styrearbeid [Styrearbeid i fagmedisinske foreninger \(legeforeningen.no\)](https://beta.legeforeningen.no), synliggjort de fagmedisinske foreningene gjennom arbeidet med Covid-19 (side 5) og har vært aktive for å styrke samarbeidet med andre eksterne aktører. I 2020 har mange fagmedisinske foreninger ønsket hjelp til avvikling av digitale årsmøter, hvilket har styrket fagstyrets og fagavdelingens kunnskap om utfordringer i fagaksen.

En av oppgavene som er delegert til fagstyret fra sentralstyret, er å svare på høringer av faglig karakter. Høringssvarene som fagstyret har behandlet, ligger på <https://beta.legeforeningen.no/om-oss/organisasjonen/rad-og-utvalg/fagstyre-og-faglandsrad/Fagstyrets-horinger/>

Fagstyret har behandlet 20 høringer i 2020.

Fagstyret har startet flere prosjekter som det vil arbeides videre med i neste periode. Eksempler er: **Forskningsutvalget**. Et nytt forskningsutvalg er under etablering. Sentralstyret hadde saken om forskningsutvalget til behandling i april og september 2020 og vedtok at forskningsutvalget legges under fagstyret. Fagstyret har vedtatt nytt mandat for utvalget og vil jobbe videre med etableringen i 2021.

Arbeidsgruppe om helseinnovasjon Fagstyret drøftet en strategi for helseinnovasjon på fagstyremøtene i mai og september 2020. Saken ble behandlet i fellesmøtet med sentralstyret i oktober 2020, og det ble vedtatt at det skulle opprettes en arbeidsgruppe som skulle utrede helseinnovasjon i tråd med mandat skissert av fagstyret. Sentralstyret vedtok å bevilge en finansiell ramme for arbeidet.

Arbeidsgruppe vedr. somatisk sykdom hos alvorlig psykisk syke pasienter Fagstyret vedtok i februar 2020 å etablere en arbeidsgruppe bestående av representanter fra fagmedisinske foreninger som skulle foreslå konkrete tiltak for å bedre somatisk helse blant pasienter med alvorlig psykisk sykdom og/eller ruslidelse. Grunnet koronaepidemien ble arbeidet satt på vent. Arbeidsgruppens medlemmer er oppnevnt i mars 2021.

1.2. Arbeidet med Covid-19

Det gode, systematiske arbeidet med å rigge fagaksen kom til god nytte da pandemien brøt ut. Kontaktnettverket som er bygget opp, gjør at Fagstyret raskt kan innhente innspill fra de fagmedisinske foreningene. Fagstyret sendte 13. mars 2020 ut en invitasjon med kort svarfrist til de fagmedisinske foreningene om å spille inn prioriteringsråd innen deres spesialitet for hvilke pasienter med annen alvorlig (livstruende) sykdom enn Covid-19 som måtte prioriteres ved betydelig redusert kapasitet i helsevesenet. Målet var å forberede både fagmiljøene og helseforetakene på å måtte balansere det gi god helsehjelp til pasienter med alvorlige forløp av covid-19 samtidig som legene må sikre at også pasienter med annen alvorlig sykdom mottar nødvendig helsehjelp.

Våre fagmedisinske foreninger utarbeidet råd for totalt 34 spesialiteter. Legeforeningen bidro parallelt i arbeidet med Helsedirektoratets overordnede prioriteringsdokument og vurderte at våre fagspesifikke råd ville være et utfyllende og nødvendig tillegg til dette. Legeforeningen tilbød Helsedirektoratet å kunne bruke våre faglige prioriteringsråd. Helsedirektoratet takket nei i første runde, men kom tilbake og sendte det medio april ut i styringslinjen, både til spesialisthelsetjenesten og kommunene.

<https://www.legeforeningen.no/fag/aktuelt/fagmedisinske-foreningenes-prioriteringer-i-forbindelse-med-koronaviruset/#100498>

Legeforeningens medisinsk-faglige rådgivende gruppe for Covid-19

Fagstyrets leder sendte 14. mars ut en invitasjon til de fagmedisinske foreninger som en antok ville være mest berørt av epidemisituasjonen om å stille til rådighet relevant ekspertkompetanse. Formålet var å raskt kunne gi sentrale helsemyndigheter solide, faglige råd om håndtering av epidemisituasjonen fra de mest berørte kliniske fagmiljøene.

Gruppens samlede spisskompetanse ble viktig for Legeforeningens dialog, særlig med Folkehelseinstituttet. Det var blant annet stor usikkerhet knyttet til riktig bruk av smittevernutstyr og manglende tilgang på utstyr fra mars til juni 2020. Spesielt i spørsmål rundt aerosolgenererende prosedyrer og tiltak for helsepersonell med egen risiko for alvorlig forløp av Covid-19 ga ekspertgruppen raske og kunnskapsbaserte råd som bidro til en raskere utvikling av gode nasjonale råd på området.

<https://www.legeforeningen.no/fag/aktuelt/fagmedisinske-foreningenes-prioriteringer-i-forbindelse-med-koronaviruset/>

Møtevirksomhet knyttet til Covid hvor fagstyret har vært representert

- Covid-19 erfaringskonferanse 16.10.2020
- Dialog med FHI - om smittevernråd
- Arbeidet med vaksiner.
- Webinar – erfaring med Covid 19-pasienter ved intensivheter (15.04.20),
- Webinar– erfaring med Covid 19-pasienter ved sykehjem m.m (11.05.20)
- Webinar - rehabilitering etter intensivbehandling for covid-19 (04.06.20)

- Intensivkapasiteten, hvordan rigge for en fase 2 under Covid-19. Fastlegenes rolle.
- Nettmøte med Hdir, hasteoppdrag fra FHI og HOD om senvirkninger ved Covid-19.
- Interne referansegrupper for ukentlige kontaktmøter med Helsedirektoratet og Helsedirektoratets nasjonale TISK-prosjekt 2020-21.

1.3. Faglandsrådsmøtet 2020

Faglandsrådsmøtet hadde 96 % oppslutning, [Vellykket, digitalt faglandsråd \(legeforeningen.no\)](#). På faglandsrådsmøtet i 2020 ble følgende saker behandlet: [protokoll-faglandsradsmotet-november-2020.pdf \(legeforeningen.no\)](#). Det var gode, faglig diskusjoner som resulterte i en resolusjon på feltet medisinsk overaktivitet i livets siste fase.

- **Legeforeningens grunnutdanningspris**

I november 2020 ble Den norske legeforenings pris for beste undervisning i medisinsk grunnutdanning delt ut for aller første gang på Faglandsrådet. Prisen gikk til tre leger ved Universitetssykehuset i Nord-Norges infeksjonsavdeling: Vegard Skogen, Dag Seeger Halvorsen og Gro Grimnes.

- **Status, ny ordning for spesialistutdanningen**

Under denne programposten ble det formidlet informasjon om den nye spesialistordningen, herunder det nye regelverket, rolle- og oppgavefordeling, overgangsordning mellom gammel og ny ordning og status for implementering. Andre punkter som også ble tatt opp, var konsekvenser av Covid-19 for spesialistutdanningen og antall LIS 1 utdanningsstillinger.

- **Informasjon om kampanjen Gjør kloke Valg**

Det ble kort orientert om status for kampanjen Gjør kloke valg. Per 31.12.2020 har 11 fagmedisinske foreninger publisert anbefalinger. I 2020 var det planlagt å gjennomføre en publikumskampanje i samarbeid med foreningene som har sluttet seg til kampanjen. Grunnet koronapandemien ble dette utsatt, og hele arbeidet med Gjør kloke valg ble satt delvis på pause fra mars 2020 til august 2020. I juni 2020 arrangerte Gjør kloke valg et seminar med tittelen "Hva skal vi fortsette å slutte med" med innspill til aktiviteter som er redusert under pandemien og som det vil være nyttig å videreføre på samme, reduserte nivå også etter pandemien.

- **Informasjon om temasiden Styrearbeid i fagmedisinske foreninger på [legeforeningen.no](#)**

Det ble kort gjort rede for arbeidet med etablering av en nettside med nyttig informasjon for styrene i de fagmedisinske foreningene. [Styrearbeid i fagmedisinske foreninger \(legeforeningen.no\)](#)

- **Hvordan kan vi jobbe for å få gjennomslag?**

Saken har relevans for arbeidsprogrammets punkter • Fagstyret skal arbeide for aktiv dialog med helsemyndighetene • Fagstyret skal arbeide for å gjøre de fagmedisinske foreningene og fagstyret tydelige og relevante ved egnede saker i media.

Innledningsvis ble det gitt et par eksempler på vellykket samarbeid mellom fagmedisinske foreninger som øker sannsynligheten for gjennomslag hos helsemyndighetene før Legeforeningens kommunikasjonssjef snakket om hvordan vi kan jobbe for å påvirke effektivt; Strategisk kommunikasjon og leveregler for politisk påvirkningsarbeid.

- **“Overbehandler vi langt inn i døden?”**

Spørsmålet om overbehandling i livets slutfase ble belyst med innlegg fra eksterne foredragsholdere og representanter fra fagmedisinske foreninger med påfølgende debatt. Faglandsrådet vedtok en [Resolusjon MEDISINSK OVERAKTIVITET I LIVETS SLUTTFASE](#) som oppfølging av saken. Saken er også fulgt opp med innlegg i Dagens Medisin.

Valg av valgkomité

På landsstyremøtet i juni 2020 ble Dnlfs lover endret. Det innebar at fagaksens to valgkomitéer ble slått sammen til en. Valgkomitéenes ansvarsområder er lagt til den felles valgkomitéen. På faglandsrådsmøtet i november 2020 ble følgende valgt:

- Leder Petter Brelin, Norsk forening for allmenntidmedisin • Anne Hege Aamodt, Norsk Nevrologisk forening • Camilla Bråthen, Norsk anestesilogisk forening (LIS)
- Vararepresentanter: • Live Lundar, Norsk barnekirurgisk forening • Gaute Hagen, Norsk radiologisk forening • Åse Riis, Norsk forening for infeksjonsmedisin (LIS)

2. Arbeidsprogram for perioden 12. september 2019 til 21. april 2021

Fagstyret har tatt for seg de fleste punktene i arbeidsprogrammet i løpet av sin funksjonsperiode. Arbeidet i 2020 må ses i sammenheng med årsberetningen fra 2019. Fagstyret har hovedsakelig nådd målene. Noen av områdene foreslås videreført i neste periode.

Satsningsområdene i arbeidsprogrammet 2019-21:

- A) Bygge arenaer for eksternt samarbeid og klinikerinvolvering
- B) Styrke fagaksens organisatoriske arbeid
- C) Følge opp ny spesialistutdanning
- D) Fagets plass i ledelse
- E) E-helse

Nedenfor redegjør fagstyret kort hvordan de fem satsningsområdene er fulgt opp.

A) BYGGE ARENAER FOR EKSTERNT SAMARBEID OG KLINIKERINVOLVERING

1. Innledning

Det er styrene i de fagmedisinske foreninger (FMF) som har kunnskap om hvilke toneangivende eksperter som bør involveres i faglig arbeid, og de er det naturlige kontaktorganet når helsemyndighetene har behov for faglige vurderinger eller utredninger. Det har derfor vært viktig for fagstyret å være i tett dialog med de FMF på flere områder.

Fagstyret arbeider med å øke klinikerinvolvering i myndighetsdrevne prosesser knyttet til faglige utredninger og prioriteringsbeslutninger. Et viktig mål for Legeforeningen er at myndighetene ved rekruttering av kliniske eksperter henvender seg til de fagmedisinske foreningene fordi disse representerer de nasjonale fagmiljøene.

Vi har inngått en samarbeidsrutine med Legemiddelverket (SLV) om rekruttering av kliniske eksperter til Legemiddelverkets ulike arbeidsprosesser, nasjonalt og internasjonalt. Rutinen omfatter rekruttering til en fast gruppe av spesialister (kjernegruppe) og en liste over spesialister som bistår i større utredningsoppdrag.

Styrket klinikerinvolvering i vurderings- og beslutningsprosessene i *Nye metoder* er en kjernesak for fagstyret. Vi har ikke lyktes i å få på plass tilsvarende rutiner her.

Legeforeningen er representert i referansegruppen for *Nye metoder* samt referansegruppen for tilrettelegging av persontilpasset medisin innenfor *Nye metoder*, begge ved Daniel Heinrich, Norsk onkologisk forening

Arbeidet med økt klinikerinvolvering gjennom deltakelse i referanse- og arbeidsgrupper i regi av helsemyndighetene er omtalt nærmere under.

2. Dialog med helsemyndighetene

Fagstyret har i 2020 arbeidet for aktiv dialog med helsemyndighetene, dette kan illustreres gjennom:

- Møter på direktørnivå med Helsedirektoratet 28.1.2020 og 8.10.2020
- Norske lungelegers henvendelse til Helseministeren om helserisiko ved e-sigaretter og damping, støttet av 15 fagmedisinske foreninger
- Helsedirektoratets annerkjennelse av Legeforeningens fagspesifikke prioriteringsråd for utredning og behandling av annen alvorlig sykdom enn SARS-Cov-19

- HODs svarbrev på felleshenvendelsen med Kreftforeningen, Helsepersonellets handlingsrom ved prioriteringsbeslutninger på klinisk nivå

3. Avtaler med eksterne aktører

Fagstyret har i 2020 jobbet med å få på plass avtaler med flere eksterne aktører om at fagekspertes skal oppnevnes etter forslag fra aktuelle FMF, dette kan illustreres gjennom:

- Henvendelse fra Helsedirektoratet om deltakelse i referansegruppe med tema sykepleiere med klinisk breddekompetanse i sykehus. Direktoratet hadde fått i oppdrag å gjennomføre utredning av behovet for sykepleiere med klinisk breddekompetanse (AKS, avansert klinisk sykepleie) i sykehus. Fagstyret så behovet for at Dnlf var representert i et slikt arbeid for å se nærmere på oppgavefordelingen mellom leger og sykepleiere.
- Henvendelse fra Helsetilsynet om å kunne ta direkte kontakt med de fagmedisinske foreninger ved behov for sakkyndige i tilsynssaker.
- Deltakelse i Helsedirektoratets arbeidsgruppe for prioriteringsråd i intensivmedisin
- Deltakelse i arbeidsgruppe nasjonal strategi for sjeldne tilstander
- Hurtigarbeidende komite - oppfølging av gravide.

4. Fagstyret har vært representert i følgende utvalg:

Deltaker i Helsebibliotekets redaksjonsutvalg. Ståle Onsgård Sagabråten ble oppnevnt av fagstyret som deltaker i Helsebibliotekets redaksjonsutvalg.

Styringsgruppe for persontilpasset medisin. Fagstyret behandlet forespørselen fra Helsedirektoratet om to representanter til å delta i fagråd. Fagstyret oppnevnte Petter Brelin fra Norsk forening for allmenntilleggsmedisin (senere erstattet av Henrik Vogt fra NFA) og Asbjørg Stray-Pedersen fra Norsk forening for medisinsk genetik.

Representanter til fagrådene for Norsk pasientregister (NPR) og Kommunalt pasient- og brukerregister (KPR). Fagstyret oppnevnte Cecilie Risøe som Legeforeningens representant i NPR-utvalget med Asbjørg Stray-Pedersen som vararepresentant. Norsk forening for allmenntilleggsmedisin (NFA) oppnevnte Torgeir Hoff Skavøy som representant til fagrådet for Kommunalt pasient- og brukerregister (KPR).

Programkomite – Idrettsmedisinsk etisk utvalg. Fagstyret ble invitert inn i arbeidet med seminar om etiske sider ved barne- og ungdomsrett. Ingvild Skogen Bauge ble oppnevnt av fagstyret til å sitte i programkomiteén.

Styringsgruppen for kampanjen Gjør kloke valg. Fagstyret var representert ved Siri Tau Ursin og ved Gry Dahle da Ursin trakk seg fra fagstyret.

Arbeidsgruppen helseinnovasjon. Fagstyret var representert ved Gry Dahle i dette arbeidet.

Fagstyret har deltatt på ulike seminar og møter

- Seminar om kosmetisk kirurgi
- LEFO seminar
- Webinar, legenes forening for helseteknologi og innovasjon - Fellesskap, ikke mesterskap
- Møte med leder av Norsk gynekologisk forening vedrørende testing av gravide og glucosebelastning.
- Rundbordskonferansen Stopp sepsis. Det jobbes med å få på plass en handlingsplan.
- Ruspolitikkseminar på Stortinget om rusreformen.
- Møte i Stortinget om folkehelse og en ny folkehelseplan.
- Møte med Funksjonshemmedes fellesorganisasjon

- Dialogmøte med Statens undersøkelseskomisjon for helse og omsorgstjenesten
- Møte med Høyre i Helse og omsorgskomiteen – oppfølging av saken om alkohol.
- Møte med farmakologisk forening vedr en rapport for bedre samarbeid
- Møte med psykologforening vedrørende kosmetisk kirurgi
- Møte om tykktarmscreening, elektronisk journal og forskning på feltet.

5. Synliggjøring i media

Fagstyret har jobbet med å gjøre de fagmedisinske foreningene og fagstyret tydelige og relevante ved egnede saker i media. På faglandsrådsmøtet i november 2020 omhandlet en av sakene tematikken "Hvordan kan vi jobbe for å få gjennomslag?" Hensikten med å løfte problemstillingen var å øke kunnskap om hvordan de fagmedisinske foreningene kan jobbe for å få gjennomslag i saker som de oppfatter som viktige. Saken ble belyst ved noen eksempler på vellykket samarbeid mellom fagmedisinske foreninger opp mot helsemyndighetene. Det er også flere fagmedisinske foreninger som har tatt kontakt for å få bistand til å synliggjøre ulike saker.

På nettsiden til fagstyret er flere av sakene synliggjort både under "aktuelt" og "aktuelt i media".

<https://www.legeforeningen.no/om-oss/organisasjonen/rad-og-utvalg/fagstyreog-faglandsrad/aktuelt-i-media/>

Det har også vært viktig for fagstyre at resolusjonene som vedtas på faglandsrådet skal synliggjøres ved oppslag i media. Etter faglandsrådsmøtet i november 2020 ble Cecilie Risøe intervjuet av Dagens Medisin om resolusjonen "Medisinsk overaktivitet i livets siste fase" [Ber om konkrete tiltak for å redusere overbehandling ved livets slutt - Spesialisthelsetjeneste, Kreft, Folkehelse, Hjerter- og karsykdom - Dagens Medisin](#)

Andre saker som fagstyret har fått belyst er:

- Kronikk om unntaksmedisin publisert i Dagens medisin (DM) den 9.6.2020
- Bekymring rundt økt beslutningsmakt til RHF-fagdirektørene i Nye metoder.
- Oppfølging av kronikk i DM – Felles henvendelse til HOD fra fagstyret og Kreftforeningen
- Intervju med NRK om unntaksmedisin ifm. Håpets marked
- DM arena, Kreft og presisjonsmedisin 5.11.2020
- Leserbrev i Nationen - Dugnaden som rammer de mest sårbare
- Kronikk i DM om [Legeforeningen bekymret for kutt i Helsebiblioteket](#)

6. Involvering i faglige retningslinjer og veiledere

Fagstyret har arbeidet for at FMF involveres i faglige retningslinjer og veiledere. Fagstyret har behandlet kuttene i Helsebiblioteket i møte med Helsebiblioteket og i flere styremøter i perioden. Det ble uttrykt en klar bekymring for at det reduserte tilbudet fra Helsebiblioteket vil kunne føre til helsetjenester av lavere kvalitet. Helsebiblioteket vil fortsatt presentere retningslinjer og veiledere, men har et betydelig redusert tilbud hva gjelder tilgang til forskningsartikler i ulike tidsskrift og tilgangen til oppslagsverk. Fagstyrets synspunkter ble tydeliggjort i intervjuer av fagstyrets leder og styremedlem/leder av NFA i Dagens medisin.

Medlemmer av fagstyret har deltatt i arbeidet med retningslinjearbeid knyttet til svangerskapsdiabetes og bidratt i arbeidet med revidering av retningslinjer for akuttinntak.

B) STYRKE FAGAKSENS ORGANISATORISKE ARBEID

1. Profesjonalisering og styrking av fagaksen

Fagstyret har i 2020 vært opptatt av at Legeforeningen skal gi de fagmedisinske foreningene tilbud tilpasset ulike behov for praktisk støtte og tiltak for å lette styrearbeidet samt fremme gode samarbeidsrelasjoner. I 2019 fordelte fagstyret kontaktansvaret for de ulike fagmedisinske foreningene mellom seg for å sikre et kontinuerlig faglig samarbeid mellom fagstyret og de FMF. Arbeidet med å få på plass en kontaktperson i styret for de fagmedisinske foreningene har bidratt til tettere kontakt mellom fagstyret og de fagmedisinske foreningene.

Det har ikke vært enkelt å organisere møtepunkter mellom de FMF i 2020 på grunn av pandemien. Fagstyret innfører derfor muligheten for å dele kunnskap eller refleksjoner med de andre FMF gjennom en åpen post på faglandsrådsmøtet 2021. Videre er det etablert en Facebook-side for lederne i fagutvalg for leger i spesialisering (FUXX). LIS-representantene Thea Falkenberg Mikkelsen og John Christian Glent er ansvarlig for siden fra fagstyret.

Fagstyret har jobbet med å etablere en nettside som omhandler [Styrearbeid i fagmedisinske foreninger \(legeforeningen.no\)](#) og et elektronisk arkivsystem for de fagmedisinske foreningene. Nettsidene tar også opp arbeidet med de lovfestede fagutvalgene for leger i spesialisering i de fagmedisinske foreningene og oppgavene som er lagt til disse utvalgene. Pandemien aktualiserte behovet for en digital plattform, og de FMF fikk mulighet til å tegne Teams abonnement for å gjennomføre møter, men abonnementet gir også en mulighet til arkivering.

Fagstyrets leder har deltatt i flere faste møteserier på tvers av Legeforeningens akser som Mediebildet og Covid-19-oppdateringer der både fag og politikk diskuteres. Frikjøp av leder har lagt godt til rette for uformelle samtaler i Legenes hus på tvers av foreningsledd i perioder uten hjemmekontor. Fagstyrets leder har deltatt i utarbeidelsen av Legeforeningens prinsipp- og arbeidsprogram (PAP) som skal diskuteres og vedtas på landsstyret i 2021.

Fagstyret er også invitert til å delta med 2 representanter i referansegruppen Oppfølging av landsstyrevedtak om Legeforeningens økonomiske bærekraft og styrking av tillitsvalgtarbeidet. Fagstyret representeres ved leder Cecilie Risøe og styremedlem/leder for NFA Marte Kvittum Tangen.

2. Oppfølging av henvendelser fra de FMF

Fagstyret har mottatt en rekke henvendelser fra FMF. Det har gitt Fagstyret mulighet til å skaffe seg oversikt over hva som skjer i de FMF og samtidig følge opp sakene som sendes inn. Denne samhandlingen opplever fagstyret er med på å styrke fagaksen ytterligere. Eksempler på saker:

- **Henvendelse fra ØNH-legene og oftalmologene**, 1:1-behandling
- **Henvendelse fra Norsk barnelegeforening** vedrørende fond III
- **Henvendelse fra Norsk forening for lungemedisin**, helserisiko ved bruk av e-sigaretter og damping.
- **Henvendelse fra NGF** vedrørende finansiering av LIS-kurs
- **Henvendelse fra Norsk gastroenterologisk forening (NGF)** om bortfall av refusjon for annenlinjebehandling ved autoimmun hepatitt
- **Henvendelse fra Norsk radiologisk forening**, leder Helga M. Brøgger ønsket at fagstyret skulle se nærmere på helseinnovasjon. Se omtale under punkt E, E-helse.
- **Henvendelse fra Norsk radiologisk forening** vedrørende FUXX. Spørsmålene var knyttet til arbeidsmåter og organisering av FUXX.
- **Henvendelse fra Norsk oftalmologisk forening**, bekymring for akkumulert etterslep på fagområdet grunnet COVID-19- restriksjoner.
- **Henvendelse fra Norsk forening for otorhinolaryngologi, hode og halskirurgi**, bekymringsmelding om underkapasitet ved utdanningen innen ØNH, både underkapasitet på gjennomføringen av praktiske kurs og underkapasitet på rotasjonsstillinger/gjennomstrømningsstillinger ved OUS.

3. Fagstyret mottar også henvendelser fra andre om samarbeid og deltakelse.

Det har gitt fagstyret muligheten til å koble på fagmedisinske foreninger i de ulike sakene. Fagstyret fungerer i disse sakene som et godt kontakt/bindeledd.

- **Henvendelse fra Thon muskel- og skjelettsenter (Thon SMS)** med ønske om samarbeid. Følgende fagmedisinske foreninger ble invitert inn i arbeidet: Norsk ortopedisk forening, Norsk forening for allmennmedisin, Norsk forening for fysikalsk medisin og rehabilitering
- **Henvendelser fra Rådet for legeetikk** om *samarbeid for å sikre at relevante fagmedisinske foreninger involveres for faglige vurderinger i aktuelle saker.*
- **Henvendelse fra Universitetet i Oslo, Senter for medisinsk etikk om deltakere til en ressursgruppe for utforming av faglige råd om forhåndssamtaler.** Følgende fagmedisinske foreninger ble invitert inn i arbeidet: Norsk Nevrologisk forening, Norsk barnelegeforening, Norsk forening for fysikalsk medisin og rehabilitering, Norsk forening for allmennmedisin. I tillegg deltok fagstyrets leder.
- **Henvendelse fra Idrettsmedisinsk etikkutvalg om deltakelse i programkomiteen for seminar om etiske sider ved barne- og ungdomsidrett.** Målgruppen er medisinsk personell som jobber med idrettsutøvere. Tema er overbelastning fra et psykososialt perspektiv, når trening kommer på toppen av lekselesing og ambisiøse foreldre. Fra fagstyret deltar Ingvild Skogen Bauge.
- **Henvendelse fra Funksjonshemmedes fellesorganisasjon (FFO)** som ønsket samarbeid om tiltak for å bedre helsetjenestene til sårbare grupper.
- **Henvendelse fra Legenes forening for kvalitet og pasientsikkerhet** med forespørsel om samarbeid.
- **Henvendelse fra hjernehelsetnettverket** om samarbeid
- **Henvendelse fra spesialforeninger** Fagstyret drøftet på generelt grunnlag hvordan samhandlingen med spesialforeningene skal håndteres.
- **Henvendelse fra Patji Alnæs-Katjavivi, overlege, Kvinneklinikken, Ullevål** Røyking og passiv røyking i disse coronatider

C) FØLGE OPP NY SPESIALISTUTDANNING

Utdanningen av de som skal føre faget videre er et hovedansvar for de fagmedisinske foreningene, og ny spesialistutdanning må følges opp.

1. Godkjenninger og oppnevninger

Fagstyret har behandlet oppnevning innenfor følgende felt:

- Oppnevning av spesialitetskomiteer
- Oppnevning av medlemmer i sakkyndig komite for kompetanseområdet alders- og sykehjemsmedisin og allergologi
- Oppnevning av spesialitetskomité i akutt- og mottaksmedisin

Fagstyret behandlet også oppnevning av Legeforeningens representanter i spesialitetsråd for perioden 2020 – 2023, basert på forslag fra de fagmedisinske foreningene og foreningenes utvalg for leger i spesialisering (Fuxx). Helseledelse, de regionale utdanningssettene, kommunesektorens organisasjon (KS), Statens helsetilsyn og Norsk pasientforening var invitert til å oppnevne representanter. De fire medisinske fakulteter var invitert til i fellesskap å oppnevne én representant.

Fagstyret har behandlet en rekke godkjenninger av leger innenfor følgende felt:

- Godkjenning i kompetanseområdet alders- og sykehjemsmedisin
- Godkjenning av gruppeveileder i arbeidsmedisin
- Godkjenning i kompetanseområdet allergologi
- Godkjenning av gruppeveiledere i allmennmedisin

- Godkjenning av psykoterapiveiledere i psykiatri
- **Dispensasjon fra krav for å sitte i sakkyndig komite i alders- og sykehjemsmedisin.** Fagstyret behandlet saken og fattet vedtak om å gi dispensasjon fra kravet om at samtlige medlemmer og varamedlemmer i sakkyndig komité i alders- og sykehjemsmedisin må ha godkjenning i det aktuelle kompetanseområdet for nåværende oppnevningsperiode, frem til neste oppnevning 1.1.2021.

Fagstyret behandlet forslag til:

- *endring i regelverket i kompetanseområde Alders- og sykehjemsmedisin*
- *endring i regelverket i kompetanseområdet allergologi*
- *endring av regelverk for kompetanseområdet i smertemedisin*

2. *Forum for læringsmål i spesialistutdanningen.*

Helsedirektoratet etablerte i 2017 et forum som kunne bistå direktoratet i ferdigstillelsen av læringsmålene. I tillegg til Legeforeningen er tjenestene som har ansvar for gjennomføringen av utdanningen (RegUt, RHF og kommunene) representert. Helsedirektoratet har videreført forumet som en informasjons- og dialogarena også etter ferdigstillelsen av læringsmålene. Fagstyrets leder er en av Legeforeningens 7 representanter i forumet. Legeforeningen møter med representanter for kirurgiske fag, indremedisinske fag, psykiatri, medisinske servicefag, allmenmedisin/ASA, LIS 1-komiteen samt sekretariatet.

D) FAGETS Plass I LEDELSE

Det er godt dokumentert at legeledelse er det beste utgangspunktet for bedre resultater i helsevirksomheter. I utgangspunktet var dette et punkt som fagstyret skulle følge opp i perioden, men selv om legeledelse fra et faglig ståsted er viktig, har fagstyret kommet til at dette punktet i stor grad dreier seg om rammevilkår og at det er et område som yrkesforeningene følger opp, blant annet gjennom ulike lederprogram. Fagstyret har derfor valgt å ikke gjøre et eget arbeid på området.

E) E-HELSE

1. *Innledning*

Digitaliseringen av helsetjenesten har for stort teknologifokus og går for sakte. I utgangspunktet er de fleste saker knyttet til E-helse lagt til sentralstyret, men fagstyret og de fagmedisinske foreningene har engasjert seg blant annet *i debatten rundt Axson*.

Mye av Legeforeningens arbeid med e-helse i 2020 har vært fokusert på rammebetingelser for digitalisering, knyttet til for eks. Forprosjekt Axson, forslaget til ny E-helselov, reetablering av det nasjonale legemiddelprogrammet og Helseplattformen i Midt-Norge. E-helsearbeidet er i hovedsak lagt til Legeforeningens yrkesakse, med et definert unntak av arbeid med kodeverk. Det er imidlertid ikke tvil om at e-helse er et komplekst område hvor fagmedisinske perspektiver er sentrale og til dels definerende. Fagstyret har derfor en klar ambisjon om å løfte aktiviteten på e-helse og hadde planlagt en egen sesjon på Faglandsrådet. Dette ble imidlertid ikke mulig å prioritere innenfor formatet av et digitalt og sterkt nedkortet faglandsråd.

2. *Helseinnovasjon*

Henvendelse fra leder av Norsk Radiologisk Forening, Helga M. Brøgger, som ønsket at fagstyret skulle se nærmere på helseinnovasjon. Økt innovasjon i helsesektoren for å finne nye, gode og effektive løsninger for pasienter og helsepersonell har vist at det er behov for at helsepersonell involveres og gis anledning til å stille spørsmål og peke på tydelig utfordringer i pasientforløp og/eller arbeidshverdagen til helsepersonell. Fagstyret

har innstilt i arbeidsprogrammet for neste periode at helseinnovasjon er et eget satsningsområde, og det er nedsatt en arbeidsgruppe med representanter blant annet fra de FMF.

- Webinar arrangert av Legenes forening for helseteknologi og innovasjon, "Felleskap, ikke mesterskap" (04.06). Fagstyrets leder deltok.

VEDLEGG

1. Høringer med sluttbehandling i fagstyret

En av oppgavene som er delegert til fagstyret fra sentralstyret, er behandling av høringer av faglig karakter.

Høringssvarene fra Legeforeningen ved fagstyret ligger på <https://beta.legeforeningen.no/om-oss/organisasjonen/rad-og-utvalg/fagstyre-og-faglandsrad/Fagstyrets-horinger/>

Følgende høringer (20) er behandlet av fagstyret i 2020:

Høring om innsending av dokumentasjon for hurtig metodevurdering av medisinsk utstyr og diagnostiske intervensjoner er sendt Folkehelseinstituttet

Høring om pakkeforløp ved oppfølging etter rusmiddeloverdose.

Overdoser må ses som uønskede hendelser i konteksten av den sykdom eller problemer pasienten har for øvrig. En viss standardisering av vurdering og oppfølging etter overdoser synes fornuftig.

Høring om nasjonal veileder - Gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming

Formålet med veilederen er å bidra til gode tjenester til denne gruppen og bidra til kunnskapsbasert praksis, riktige prioriteringer, god samhandling og redusert uønsket variasjon i kommunene.

Høring om nasjonal strategi for sjeldne tilstander

Den foreslåtte strategien belyste en rekke temaer knyttet til utredning og behandling og pekte på mål som kan bidra til helse- og omsorgstjenester som er tilpasset brukernes behov og som er avgjørende for god livsmestring.

Høring om retningslinje vedrørende SNOMED CT i Norge

Bakgrunn for retningslinjene er å etablere og forvalte et nasjonalt, standardisert språk (SNOMED CT i kombinasjon med helsefaglige kodeverk) for strukturering av informasjon i journalsystemene i samarbeid med aktørene i sektoren.

Høring om endringer i spesialistforskriften vedlegg 2:

De foreslåtte endringene dreier seg om syv nye læringsmål, samt enkelte flyttinger, rettinger og slettinger av læringsmål som er duplikater av andre læringsmål. Det er også foreslått endring av strukturen i vedlegget (paragrafering).

Høring - Liste over legemidler som kan omsettes utenom apotek

Forslag til endringer i listen over legemidler som kan omsettes utenom apotek.

Høring – Nasjonalt handlingsprogram med retningslinjer for diagnostikk, behandling og oppfølging av hjernesvulster.

Høring - Nasjonal veileder for vanedannende legemidler

Formålet med veilederen er å bidra til forsvarlig ordinerings av vanedannende legemidler på resept, samt forebygging risikofylt bruk, skadelig bruk eller iatrogen avhengighetssyndrom.

Høring - Innspill til strategi for psykososial beredskap ved pandemi

Det er gitt innspill til et utkast til overordnet strategi for psykososial beredskap ved pandemi utarbeidet av Nasjonalt kompetansesenter for vold og traumatisk stress (NKVTS).

Høring - Nasjonale faglige råd: Helsetilbud til personer som står i fare for å begå seksuelle overgrep mot barn: "Det finnes hjelp". Tilbudet er foreslått som en lavterskeltjeneste med hjelpelinje, samt regionale tilbud om utredning og oppfølging i spesialisthelsetjenesten.

Høring - Tjenester til personer med autismspekterforstyrrelser og til personer med Tourettes syndrom
Foreslås tiltak for å bedre det samlede tilbudet til personer med autismedforstyrrelse.

Høring - Forslag til endringer i IS-1879 - Veileder til forskrift om helsekrav for personer i arbeid på innretninger i petroleumsvirksomheten til havs (inkludert helsekrav for yrkesdykkere)

Høring – Postomfordeling

Det har skjedd store endringer i markedet for posttjenester de siste årene, i form av redusert bruk av fysisk post. Fra 1. juli 2020 ble postomdelingen redusert fra 5 til 2,5 dager i uken.

Høring - Faglige råd for tidlig oppdagelse og rask respons ved forverret somatisk tilstand
Rådene i den aktuelle høringen bygger på og erstatter tiltakspakke "Tidlig oppdagelse av forverret tilstand".

Høring – Nasjonal veileder for masseskadetriage

Formålet med veilederen var å etablere nasjonale retningslinjer for masseskadetriage for alle typer innsatspersonell, innføre felles benevnelser og definisjoner for de ulike hastegradene og å standardisere merkingen av pasientene på et stort skadested.

Høring - anbefalte analyser for laboratoriebruk i primærhelsetjenesten

Hensikten med de anbefalte analysene er å bidra til standardisert utredning og oppfølging og samtidig unngå unødvendig bruk av laboratoriet.

Høring - Faglig retningslinje til helsehjelp til personer med kjønnsinkongruens

Høring - Miljø og helse i barnehager og skoler

Den nye forskriften består i stor grad av en oppdatering av og språklige justeringer i de materielle kravene i gjeldende forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv, og noen mindre endringer i de prosessuelle kravene for å få et mer helhetlig regelverk.

Høring - Nasjonale faglige anbefalinger for undersøkelse av syn i helsestasjons- og skolehelsetjenesten.

Fagsaker som er behandlet i sentralstyret og tatt til orientering:

Høring - Organdonasjon med bruk av normoterm regional perfusjon hos pasienter som dør av hjerte- og åndedrettsstans når livsforlengende behandling avsluttes

2. Valg

Valgte medlemmer og varamedlemmer til Legeforeningens fagstyre 2019 – 21:

Fagstyrets leder: Cecilie Risøe, Norsk Cardiologisk Selskap

Nestleder: Ståle Onsgård Sagabråten, Norsk forening for allmenntidmedisin

Thea Falkenberg Mikkelsen, Norsk gynekologisk forening (LIS)

John Christian Glent, Norsk kirurgisk forening (LIS)

Marte Kvittum Tangen, Norsk forening for allmenntidmedisin

Tom Sundar, Norsk samfunnsmedisinsk forening

Siri Tau Ursin, Norsk anesthesiologisk forening (1.9.2019 - 31.8.2020. Gikk ut av fagstyret pga. endrede arbeidsoppgaver.)

Gry Dahle, Norsk thoraxkirurgisk forening (1.9.2020 - 31.08.2021. Trådte inn i fagstyret etter Siri Tau Ursin.)

Asbjørg Stray-Pedersen, Norsk forening for medisinsk genetik

Ingvild Skogen Bauge, Norsk barne- og ungdomspsykiatrisk forening

Personlig vararepresentanter til fagstyret:

Personlig vara for Ståle Onsgård Sagabråten; Torgeir Hoff Skavøy

Personlig vara for Marte Kvittum Tangen; Christina Fredheim

Personlig vara for Thea Falkenberg Mikkelsen; Jacob Jorem

Personlig vara for John Christian Glent; Eivind Westrum Aabel

Øvrige vararepresentanter til fagstyret 1. Gry Dahle 2. Kåre Birkeland 3. Guro Steine Letting 4. Morten Hatlen 5.

Aina Akerø 6. Kjersti Skantze

Valgte delegater og vararepresentanter for fagaksen til Legeforeningens landsstyre 2019 – 21:

Valg av 20 fagdelegater til landsstyret 2019-2021

Gruppe 1: Kirurgiske fag Thea Falkenberg-Mikkelsen, (LIS) John Christian Glent, (LIS), Gry Dahle, Synnøve Seljeskog

Gruppe 2: Indremedisinske fag Cecilie Risøe, Kåre Inge Birkeland, Aina Akerø, Eivind Westrum Aabel (LIS)

Gruppe 3: Allmenmedisinske fag Marte Kvittum Tangen, Ståle Onsgård Sagabråten, Ingvild Vatten Alsnes(LIS)

Gruppe 4: Grupperettede fag Tom Sundar, Guro Steine Letting

Gruppe 5: Medisinske servicefag Siri Ursin, Asbjørg Stray-Pedersen, Harald Fagerheim Bugge (LIS)

Gruppe 6: Psykiatriske fag Ingvild Skogen Bauge, Morten Hatlen, Jacob Jorem(LIS)

Vararekke med representanter fra de 6 gruppene

Gruppe 1: Kirurgiske fag Øystein Jørstad

Gruppe 2: Indremedisinske fag Anne Hege Aamodt, Kari Selvaag, Tor Henrik Tvedt

Gruppe 3: Allmenmedisinske fag Elisabeth Stura

Gruppe 5: Medisinske servicefag Helga Brøgger, Lise Sofie Haug Nisse-Meyer

Gruppe 6: Psykiatriske fag Petter Andreas Ringen, Miriam Sandvik

LIS vararepresentanter til landsstyret

Gruppe 1: Kirurgiske fag Ivar Vølstad (LIS)

Gruppe 2: Indremedisinske fag Thomas Halland (LIS), (1.pri) Susanne Valland (LIS), (2.pri) Marion Boldingh (LIS), (3.pri) Åse Garløv Riis (LIS), (4.pri)

Gruppe 3: Allmenmedisinske fag Katrine Prydz(LIS),

Gruppe 4: Grupperettede fag Lars Erik Hansen (LIS)

Gruppe 5: Medisinske servicefag Linn Årnes (LIS), (1.pri) Elisabeth Wiik(LIS), (2.pri)

Godkjente LIS representanter og vararepresentanter fra FMF<1000 til faglandsråd for perioden 2019-2021:

1. Leif Hynnekleiv, Fagutvalg for Yngre Oftalmologer, gruppe 1: Kirurgiske fag

2. Torill Hammerstad, Fagutvalg for utdanningskandidater i lungemedisin, gruppe 2: Indremedisinske fag

3. Eivind Westrum Aabel, Norsk Cardiologisk Selskap, gruppe 2: Indremedisinske fag

4. Lars Erik Hansen, Norsk samfunnsmedisinsk forening, gruppe 4: Grupperettede fag

5. Harald Fagerheim Bugge, Norsk forening for nukleærmedisin, gruppe 5: Medisinske servicefag

6. Ihuaku Nkechi Ndukwe, Norsk forening for barne- og ungdomspsykiatri, gruppe 6: Psykiatriske fag
7. Elisabeth Wiik, Norske forening for klinisk farmakologi, gruppe 5: Medisinske servicefag

Følgende LIS kandidater fra FMF<1000 ble godkjent som varamedlemmer til faglandsråd for perioden 2019-2021:

1. Ivar Vølstad, Norsk forening for otorhinolarygskopi/Hode-halskirurgi, gruppe 1: Kirurgiske fag
2. Morten Kristoffer Nyrud, Norsk plastikkirurgisk forening, gruppe 1: Kirurgiske fag
3. Thomas Halland, Norsk forening for fysikalsk medisin og rehabilitering, gruppe 2: Indremedisinske fag
4. Marion Boldingh, Norsk nevrologisk forening, gruppe 2: Indremedisinske fag
5. Åse Garløv Riis, Norsk forening for infeksjonsmedisin, gruppe 2: Indremedisinske fag
6. Susanna Valland, Norsk endokrinologisk forening, gruppe 2: Indremedisinske fag
7. Sigurd Breder, Fagutvalg for utdanningskandidater i gastroenterologi, gruppe 2: Indremedisinske fag